

**KAK ŽMETNO
JE
PRVOMI PO
NEVTRETOJ
POTI
HODITI**
str. 2

**ŽALOST MENE
PREMAGUJE...
(2)**
str. 4-5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 12. julija 2001 ☀ Leto XI, št. 14

Zahvalna listina gospodu Camplinu

Gospod Ivan Camplin z Vladom Kreslinom
(Foto: F. Mukič)

V tem letu praznuje Slovenija 10. obletnico svoje samostojnosti. Največ proslav in prireditev je bilo okrog 25. junija, dneva državnosti. V Monoštru je 22. junija priredil sprejem Generalni konzulat. Generalni konzul dr. Zlatko Muršec je med gosti pozdravil gospo Ido Močivnik, veleposlanico R Slovenije v Budimpešti, državnega sekretarja Zunanjega ministrstva, gospoda Zorka Pelikana, poslanca Zsolta Németha, konzula Jožeta Kečka, župana mesta Monošter Károlyja Bauerja.

S posebno toplimi besedami je pozdravil gospoda župnika Ivana Camplina, ki je bil častni gost sprejema, kajti ob tej priliki mu je državni sekretar Zorko Pelikan izročil Zahvalno listino Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Uradovo pohvalo si je gospod Camplin najbolj zaslužil kot župnik, ki je služil ljudem daleč od domovine, in ljudem, ki jih je državna meja ločila od telesa matičnega naroda. Tako je bil izseljenski duhovnik v Franciji in že nekaj let – kot se sam rad pošali – je najstarejši kaplan na Gornjem Seniku.

Udeležence sprejema je s svojim programom očaral Vlado Kreslin, ki je zapel nekaj prekmurskih pesmi in nekaj lastnih skladb. Z eno samo kitaro in s svojim le zanj značilnim glasom je pričaral razpoloženje, ki bi si ga Porabci večkrat želeli.

Gornja Radgona: deset let potem: Nikoli več!

Prijatelji, ne pozabimo, da smo Slovenci

Številni prebivalci v Sloveniji in zagotovo tudi mnogi v Porabju se še spomnijo gornjeradgonske cerkve s porušeni zvonikom. Barbarsko dejanje si je privoščila nekdanja Jugoslovanska armada, ki je na poti proti mejnemu prehodu v

pod geslo Nikoli več!, slavnostni govornik izjemno velikemu številu obiskovalcev pa je bil predsednik države Milan Kučan.

Prireditev je bila na Maistrovem trgu, postrojen je bil 12. gardni bataljon Sloven-

vske vojske, ni pa bil globlji vzrok zanj. V resnici je bil to napad na svobodo, ki smo si jo izbrali za svojo usodo, na pravico do življenja, ki bo spoštovala demokratična merila in temeljila na vladavini človekovih pravic, brez meja med ljudmi in narodi. Dejanja Radgončanov so tako kot odpor po vsem Pomurju in po vsej Sloveniji pomembno vplivala na srečen izid slovenskega upora proti zvezni vojski, ki pa ne bi bil uspešen, če ne bi teritorialcem in policistom pomagalo celotno prebivalstvo. Radgonski dogodki so vzoren primer vseljudskega odpora in so zato z velikimi črkami zapisani v zgodovino slovenske države, je dejal predsednik Milan Kučan.

obmejni Radgoni doživela resen odpor domačinov. Granata iz tankovske topovske cevi je zrušila zvonik, porušeni in požgani je bilo nekaj hiš ob mejnem prehodu z Avstrijo, v šestih dneh, tolika časa je bila vojska nekdanje Jugoslavije v Radgoni, sta bila ubita tudi dva civilista.

Dovolj razlogov, da je bila v Gornji Radgoni ena izmed osrednjih državnih slovensnosti ob 10. obletnici vojne za Slovenijo. Skrbno pripravljen program je potekal

ske vojske, igral je orkester slovenske policije, dramska skupina pa je predstavila del slovenske zgodovine do Brižinskih spomenikov do današnjih dni.

Predsednik države Milan Kučan se je v govoru zahvalil tudi za pomoč, ki so jo ob agresiji na Slovenijo nudila sosednja območja Avstrije in Madžarske. Poudaril je, da so spopadi za prehod meje v slovenski osamosvojitveni vojni dosegli dramatični vrhunec. »Ta prehod je bil povod za pohod jugoslo-

V parku na Maistrovem trgu so odkrili tri spomenike, ki jih je oblikoval akademski kipar Mirko Bratuša. Prvi spomenik predstavlja ostank tanka, na spominski plošči je napisano Nikoli več! in letnici 1991-2001, tretji spomenik pa so kovinski odlitki listov različnih dreves na stebrih, ki simbolizira novo življenje v mladi državi.

Veški den na Gorenjom Seniki

Kak žmetno je prvomi po nevtretoj poti hoditi

Na Gorenjom Seniki so 24. junija pripravili tradicionalni veški den. Najprve je bila slovenska sveta meša z gospodom župnikom Lojzatom Kozarom. Po meši je popejvo pevski zbor iz Škofje Loke. Vkup z domačim zborom so sporejvali tudi lepo pesem Slovenec sem.

Glavno pa je bilo na cintori. Tu so pokojnoma župnika Jožefi Košiči obnovili križ. Prve kak je blagoslovo obnovljeni križ, je gospod župnik Lojze Kozar pripovedavo, kakši človek je bio gospod Košič, ka si je zaslužo obnovo spomenika. Gospod Košič je nej bio samo dušni pastir, liki je piso tudi knige. Ravno knige ga najbole valijo. Rad bi napiso ešče več knjig, ali kak je pravo: „Več knjig dobrih bi duhovnicke dali našampati,

da bi naši Slovenje i Slovenke raj nje kipovali, šteli ino se z nji čednosti navčiti volo meli. Ka človek čuje, tisto rado mimo vuj fukne, knigo pa leko večkrat v roko prime, prešte jo ino zapomni, ka se njemi dopadne.”

Gospod Lojze Kozar se tudi je pito, ka bi gnes pravo Košič, kak spoštujemo dobro knigo, kak pošujemo slovensko rejč? In pravo: „Če se idnok pokopa slovenska rejč, se s tem

Foto: K. Holec

pokopa tudi slovenski narod na tom falajčki sveta. Zato de tisti, šteromi je nej vseeno za slovenske lidi, napravo vse, ka se slovenska rejč obdrži v familiji, v šoli, v cerkvi pa tudi v vsakodanešnjem življenji. Če se je slovenska rejč obdržala par sto lejt, naj nede sedanja generacija tista, ka bi jo pokopala. Pravijo tudi, ka se je Košičova beseda čula od Rabe do Müre. S pisanov rečjov je pripomogo, da so se krščanstva i slovenstva mladike v dober kraj vogibale. Kak je pa zdaj, v šteri kraj se nagibajo porabske mladike? Ne ravno v najbogšega, pa vseeno leko ponovimo za Košičom, „da Sloven slovenski ne pozabi...”

V spomin duhovniki, šteri je na Dolenjom pa Gorenjom Seniki živo 56 lejt, so popevali pevci iz Škofje Loke vkuper z domanjim zborom. Gospa Vika Jelen, štera vodi pevski zbor iz Škofje Loke, je prvič bila v Porabji. Pravla je, ka se ji fejtst vidi, sploj pa lidje, s šterimi se je pogučavala, popevanje vkup z domačim zborom pa, ka ji je v veliko čest. Zbor popevle samo leto pa pou, na nastop na Gorenjom Seniki so se pripravljali pou leta. Na Veški den so prišli tudi Goričanci in se povselili vkup z Gornjeseničani. Kak je pravo župan Martin Ropoš, te veški den pripravljajo od leta 1996. Na Senik vsikdar dosta lüdi pride.

eR

Človek, na steroga smo leko ponosni

Ime Franceka Mukiča, našoga domačina (po domačem Kolmanin ali Mesarin Feri), v Porabji in okolici pa še venak prek v Sloveniji dobro poznajo. Na Porabskom dnevi v Andovcaj je dobo „Priznanje za Porabje” od predsedstva Zveze Slovencev na Madžarskem.

Naš Francek je povedo, ka sploj ne zna, s čim si je tou priznanje zaslužo. Če si je stoj zaslužo, on pa rejsan. Od mali lejt je skromen biu, že kak mali dvornik se je lejpo oponašo, kak v osnovni šoli

tak naprej do fakultete se je dobro včiu. On in njegva žena

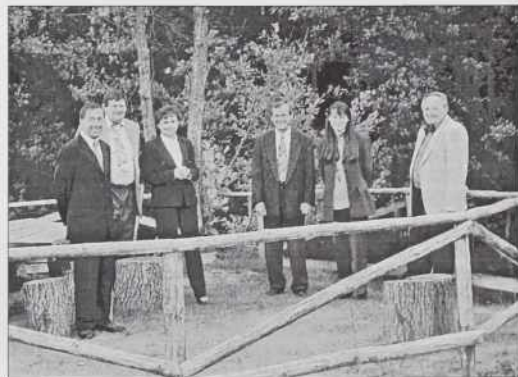
Marija Kozar sta prviva študerala v Ljubljani in prinesla nazaj svoje znanje v naše slovenske vasi v Porabje. Škoda, da po študiji nej daubo dela doma. Dapa nej ubupo, osto je Slovenec, nigdar in nin se ne sramüvle za svojo rojstno ves, da ga je slovenska mati rodila v siromaštvi, a v duševno bogati držini. Gdakoli, gdekoli ga je nej sram v maternej rejči gučati. Z ženo Marijo sta se vsigdar slovenski pugučavala, tak se je ona tu ležej učila slovenski jezic. Francekov in Marijin sin to guči slovenski, gnes bi ta držina leko pelda bila našim porabskim držinam.

Žena Marija je že pred leti prejela tou priznanje, ravno tak si ga je zaslužila. Francekova in ženina dela so vse hvale vredna. Tou so knige, slovari, pesmarica, ilustracije, novinarstvo, radio programi. Toliko sta naredila za slovenski jezic v Porabji, samo bi se ga bole trbelo navčiti ali navaditi že v mlašči lejtaj. Franceki želim, da bi še naprej delau tak dobre volé.

Vera Gašpar

Porabje – občina Gornji Petrovci

20. junija so na vabilo župana občine Gornji Petrovci in odbora za čezmejno sodelovanje obiskali omenjeno občino predstavniki porabskih Slovencev, med njimi Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave in gornjeseniški župan, Francek Mukič, direktor in odgovorni urednik Radia Monošter ter Marijana Sukič, članica predsedstva Zveze Slovencev.

Župan občine Franc Šlihthuber je uvodoma dejal, da so zainteresirani za sodelovanje s Porabjem, kajti želijo si, da bi slovenska narodna manjšina na Madžarskem uživala vsaj približno tak status, kot ga imajo prekmurski Madžari. Čutijo moralno obveznost, da bi jim pomagali pri tem.

Za boljše sodelovanje je potrebna tudi boljša infrastruktura. Z načrti posodobitve raznih cestnih odsekov je gostitelj seznanil Martin Ropoš, o težavah slovenskega radia v Monoštru (finance, slišnost) je govoril Francek Mukič.

**Spremljajte televizijsko oddajo
SLOVENSKI UTRINKI
vsak drugi četrtek ob 13.00 na
1. programu madžarske
televizije.**

**Naslednja oddaja bo v četrtek,
19. julija 2001.**

**Ponovitev v soboto, 21. julija,
ob 11.05, na 2. programu.**

Papiri pripovedajo

Švercanje kalendara

V prvi polovici 20. stoletja je našo lústvo v našoj domanjji rejči leko štelo *Marijin list*, *Kalendar Srca Jezušovoga* in *Novine*. Vse tri je urejo in vódvoda gospaud dúhovnik Jožef Klekl starejši. Novine pa kalendar so šteli pri nas v Porabji tó, pa so je pošilali v evropske rosage, v Južno i Severno Ameriko, Kanado in Avstralijo. Lústvo je v nji našlo slovensko štenje. Nej samo versko, liki splošno kulturno tó. Do 1913 so pisali z madžarskimi litarami, po tistom s slovenskimi.

Po 1919-20, gda so grajnco potegnili na Srebrnom brejgi, so k nam in porabske vesnice tau štenje mogli švercati. „*Svecka oblast je ne gledala z lepimi očmi na tisk v slovenskom jeziki. Cerkvena oblast, naj se reši vočimetanja, ka širi protidržavni tisk, je mogla dosta stopajov napraviti, prle kak osvedoči svecko oblast, da list ne bo v škodo državi.*“ - piše gospaud Klekl I. 1929 v *Marijinom listu*. V Slovenskoj krajini so steli že prva vódati slovenski pobožen list, a cerkvena oblast je nej vúpala dovoliti izdavanje pobožnoga slovenskoga lista. Samo púšpek dr. István Vilmos so se vúpali dovoliti.

Desetoga februara 1931. je šandar z Gorenjoga Sinika napiso pismo sombotelskomi púšpeki grofi János Mikesi. Kauli 10. decembra 1930 je prej – jugoslovanska državljanka Marija H. - kújarca števanovskega gospauda plebanoša Istvana Delija prejg švercala 140 števil *Marijinoga lista in Kalendara Srca Jezušovoga*. Vse je raztalala v slovenski vesnicaj kauli Monoštra. V Kalendaru so bili kejpi o tome, kak so v Premkurji svetili 10. oblejtnico toga, ka so prišli v Jugoslavijo. Gorenjesinički šandar je kújarco zgrabó, varaškomi bírauvi prejkdau pa kalendare od lústva vkúppaubro. Bírauv je tak odlaúco, ka je Marija H. mogla vó z Vogrskoga rosaga.

Gospaud púšpek so 13. februara napisali odgovor šandarom na Gorenji Sinik. „*Slovinci na Vogrskom, na žalost, nemajo nej novin, nej kalendarov, nej učbenikov v svojoj maternoj rejči. Ranč vúpjanje nemajo za tau, kaj je malo. Zatok leko porazmejmó, ka si tak natspravljajo sebi čtenje, kak vejo.*“

Škoda, ka ranč tisto štejo, ka Jožef Klekl vódvava. Njini grejje, ka so Slovenci prišli v Jugoslavijo. Ne mislim, ka bi Marija H. prauti madžarski državi stejala kaj včinitu, depa ka je delala, je bilau prauti zákoni. Plebanoši Istvani Deliji zavúpam. Un je Hrvat, v Števanovce se ga poslo zatok, ka se je návco slovenski.“

Šestoga marcíuša je prišlo pá pismo od šandarov na púšpekijo. Kalendar so prejkglednili, pa so ugotovili, ka zvún kejpio nika so nej pisali prauti madžarski državi. „*Dobro bi bilau, če bi na Madžarskom vódvavali knjige za Slovence, šteri živejo na Madžarskom*“ - so predlagali šandarge púšpeki.

Marija Kozar

RADIO MONOŠTER

na

UKV (FM) 106,6 MHz

„Lepša je pava kak ta pura...“

Te dni sam se edno sploj kratko pesmico navčila od edne ženske. *Hrvat-Bajzek Hilda* že dugo-dugo lejt žive na Dolenjom Seniki, ovak se je pa na Gorenjom Seniki narodila 1933. leta. Kak pravi, njena držina je sploj srmačka bila etak je pa njena usoda (sors) ranč takša bila kak njeni vrstnikov, ki so si doma v vesi nej mogli krú prislúžiti.

Kakša so bila njena mlašca lejta, ka vse se je godilo z njau, mi je etak pripovedala.

„Stoj leko tak misli, ka sto je srnak bio, je nigdar nej vesel bio. Tau je nej tak. Če je človek mali, mladi, me je vse veselo, če rejsan vidi, ka nistarni ovak živejo. Deca smo gnaki bili, navekša smo se gnako radúvili vsemu, ka je nam dano bilau. Če gnes nazaj mislim, je buma nej leko bilau. Gda sam v osnovnoj šauli v drugi klas prišla, sam mogla titi slúžiti. Krave sam pasla, s kravami sam vozila. Nigdar ne pozabim, gda sam po strnom brejgi do pelala nastalo iz gaušce, ka je grozno bilau doj ponjem pogledniti. Pa za tau žmetno delo sam drugo nej dobila, včasín-včasín mleko držini, zatok ka so moja mati betežni bili pa smo mi nej meli krav.“

V šaulo oti je dobro bilau, kakoli ka tu pa tam – ranč tak kak gnešnji šaularge – smo radi kaj langali. Nigdar ne pozabim, moja sausedica je bila Balaškina Ana. Múve dveje sva vkúp ojdle v šaulo. Eden den, vzmi so oni mesarili. Že prvi večer sva špekolejrale, kak bi múve leko malo šaulo okrauzile. Etakšoga reda so starišce dosta dela meli, so nej gledali, če deca dé v šaulo ali nej. Ana pa ge se tau dobro vóponúcale, nejsva šle v šaulo. Doma sam ge vkradnila korito, gde so krú mejsili pa hajde na breg pa na potok, šteri je not zmrzjnjen bio. Sani smo nej

meli, etak pa nut v korito pa doj po brgejcejli zranjek. Gda sve vidle, ka deca dé domau iz šaule, te sve se múvedvje tú domau vkradnilu, korito na mesto pa vcuj k dobromi obedi. Našo veselje je samo eden den trpelo. Školnik je na drugi den prišo pa je spitavo,

Foto: K. Holec

zakov sam nej bila v šauli. Pa te so mi moja mati dali. Zadržica se mi je prašila, kak ne vejim ka.“

„*Na začetki si mi že povedla, ka ste se prej vi tistoga reda že slovenski jezik tú včili v šauli.*“

„Tak je bilau. Meli smo slovenski nistarne vóre na keđen. Pa sam eške do gnes nej pozabila edno malo pesem, ka smo se tistoga reda navčili: Lepša je pava kak ta pura Vekša je gaus kak ta reca Gda smo gausko zarezali, Trnok smo se jaukali, Gda smo jo pojeli, Jako smo se veselili.“

„*Če te človek postúša pa če tau tú vcujzračuna, ka je od toga, ka si se te tau pesmico navčila že blúzi 60 lejt, je škoda, da si se nej tudala včila.*“

„Včiti? Kak? Sam že povedla, da smo srmačka držina bili. Gda sam 8. klasov dokončala, sam nej bila eške 15 lejt stara, dapa sam že kontraktoš mejla za sezonsko delo v Austrijo. 60 lúdi nas je bilau, ki smo v Spaudjno Austrijo v eno ves šli k pavrom delat. Od mar-

ciuša do decembra sam bila tam za 300 šilingov, ka sam mogla starišom ta dati.“

Na drugo leto sam se pogodila v Pápo, na Vogrsko. Žetvo smo delali. Rano zazrankoma od 2. vóre do 11. vóre vnoči. V grmauvajj smo se muvajli. Gda smo žetvo obredili, sam tri kedne neprestanoma na mlatidvi, na mašini bila, snopja sam rezala, stere so v mašin polagali. Ojdlá sam eške po dosti gazdašaj. Ormánypusztá, Rábapaty, Kószeg pa tak tudala. Meni se je med tejmí samo edno mesto sploj vidlo. Tak delo, kak pokrajina, lúdje, ki so tam živeji. Tau je pa bila Ormánypusztá poleg Mohácsa. Tam smo bombaž (gyapot) pauvali. Za me je tau lejpa rastlina (novény). Nikak tak vógedla kak dina. Depa najlepša je te, gda ozrejli. Bejli so mezevja kak bata. Z veseljem smo ga brali. Dobro mesto smo meli. Lepau smo bili taskvarterani, vsakšo nedelo smo ojdli k meša v ves Majs. Tam so živeji Hrvati pa so meli lejpo narodno nošo. Tau se mi je trno vidlo. Sploj pa, kak so si ženske vecelejje vezale.

Med tejm sam se pa zalúbila v ednoga mladoga. Žau, starišce, sploj pa moja mati, so mi tau nej dopústili, pa je tau „opečtilo“ mojo življenje. Sledkar sam domau prišla, sam delala na Erdészeti (gozdnog gospodarstvo) túj doma 6 lejt. Po tistem sam pa prišla v Varaš v Dom za prizadete (Szociális Otthon), gde sam bila 22 lejt čistilka. Pred tejm sam se oženila es na Dolenji Senik. V službi v Varaš mi je lepau bilau. Kesnau, sploj kesnau sam na tau tú gor prišla, ka bi ge sploj rada bila medicínska sestra. Življenje mi je nikak nej dalo priliko za tau, da bi se leko vónavčila. Vsigdar je drugo bole važno bilau kak ge sama. Drugi časi, drugo življenje, druga sege so me dosegnile. Etak si je pa človek nej slobaudno odeberrau nej svoje maštrije nej svojga para. Tau na gnes več nišce ne zna, ne vórpje. Pa itak. Na gnes pa gdakoli v svojem življenji sam si veselje tú našla. Gda sam mlada bila zatok, gda sam pa že starsejša, sam vesela, ka mam penzijo, dobro deco, kauleg me vzemejo pošteni lúdje. Pa ka več trbej? Mislim zdravje. Človek, če je zdrav, vse prežive.“

I. Barber

OD SLOVENIJE...

Nemčija in Slovenija imata odlične odnose

Predsednik vlade Janez Drnovšek je gostil nemškega kanclerja Gerharda Schroederja, ki je Slovenijo obiskal v spremstvu močne gospodarske delegacije. Kot sta ugotovila sogovornika, so odnosi med Slovenijo in Nemčijo odlični in brez problemov, edino vprašanje, v katerem se pogledi obeh držav razhajajo, pa je uvedba prehodnega obdobja za prost pretok delovne sile iz novih članic EU. V ospredju pogovorov so bila še prizadevanja Slovenije za vstop v EU in zvezo NATO, Schroeder je Ljubljani pri tem zagotovil podporo Berlina. Drnovšek in Schroeder sta se posvetila tudi gospodarskemu sodelovanju med državama. Drnovšek je pri tem poudaril, da je Nemčija prva zunanjetrgovinska partnerica Slovenije, in po njegovih besedah si bo Ljubljana prizadevala, da bo tako tudi v prihodnje.

Sukcesijski sporazum

Zunanji ministri petih držav naslednic nekdanje SFRJ - Makedonije je zastopal podpredsednik vlade - so na Dunaju podpisali okvirni sukcesijski sporazum. Slovenija, Hrvaška, BiH, ZRJ in Makedonija so s sporazumom rešile temeljna vprašanja delitve premoženja in obveznosti nekdanje skupne države, posamezna preostala konkretna vprašanja pa bodo v skladu z določili sporazuma reševale posebne strokovne skupine.

Primer Troha zavil v meglo

Primer pogršanega Ladislava Trohe, majorja Slovenske vojske in veterana slovenske osamosvojitvene vojne, ki se je po več kot petmesečni odsotnosti dan pred dnevom državnosti "čudežno" pojavil, je še vedno zavil v meglo. Okoliščine njegovega izginotja namreč še vedno niso pojasnjene, tako da se v javnosti porajajo številna ugibanja. Troha pa vendarle trdi, da so ga januarja ugrabili zamaskirani neznanci in ga s kombijem odpeljali v hišo na neznan lokaciji, kjer so ga vse do dneva, ko naj bi ga odvrgli zvezanega ob gozdu v bližini Vrhnike, imeli zaprtega v majhni sobici.

Nej vidli na nebi Marijo, ka je krava brsala

* * *

Vejm, ka vi tak radi Boga molite in k meši odite, pa zdaj tu v Oladi cerkev zidate, vejnej samo vi, liki vküper z drugimi vörniki. Leko ka ste zatoga volo to tak vörn, ka se je v vaši držini telko lagvoga godilo, etakša smrt, takša nesreča, ovaška nevola, pa človek po vsem tem začne premišlavati, ka što ti tau tak rendeluje, ka tau tak more biti?

Kak praviš, tu nika dje. Steri telko tápokova, takše, stera rad má, takše male-male, pa mali siromacke ostanejo, drugoga ne moreš kak Devico Marijo na pomauč zvati pa Boga moreš moliti. Vsakši den moreš moliti. Steri ne moli, tisti ne vejm, kak leko spoj živi. Če dosta ranč ne moliš, en očanaš ali jazvörjem to dojde. Najbaukse pa je, če leko malo raužni venec moliš. Dja vsigdar prosim Blajženo Devico Marijo in Jezoša, samo naj dja ne pridem tak, ka bi moji mlajši tak mladi mogli támrejti. Kak moje dveje sestre in moj brat Štufi to, šteroga sin je 35 lejt star biu. Ali moja sestra Mariška v Traušči, stera deklčina je 31 lejt stara bila, gda go je pokopala. Sestra v Soproni pa 33 lejt staro deklčino má na cintori...

Dja pravim, meni naj tau Baug ne dopüsti, ka bi dja moje mlajše pokopala, raj

Žalost mene

Srčno žalostni so leko Brejznjekina ali Karba Irenka iz Andovec, ki zdaj živejo v Somboteli, šteri so kak mlada deklčina leko, ka samo zato nej vidli na nebi Devico Marijo, kak so ji lidge iz njine rodbine rokav kišüvali, ka je ena njina krava brsala. Dvej leti mlajša sestra Magduška je dva böcina naprej pelala, mala Irenka pa zbesnjeno Böško malo sledik. Ranč telko sledik, ka je zamidila - na vöke zamidila čüdo. Njim se je nej skazala Blajžena Devica Marija na svojom nebeskom tronuši, liki samo Magduški.

Mi, porabski Slovenci pa smo leko tau zamüdili, ka je gnes erični romarski kraj nej v Andovci, liki v Medjugorji?

Koga bi vi v nebesaj najprva radi srečali? Strina Irenka svojo mater, natau pa bi strašno radi včasik nazaj na zemlau prileteli in vsejm svojim dobrim lidam pravli, ka: *Pojte brž, paščite se, ka smo vsi tam! Cejla rodbina! V nebesaj mo pá vküper!!!...*

Prej mo kak mali-mali plamenčki, miniatürni matürčki lejtali srečni eden do drugoga, pa Baug daj, naj bi samo leko gučali to, ka bi pravli: *Baug dajte, mati, prišli smo, vsi vaši mlajši smo tu, Baug dajte, bratke, sestre, vsi dobri lidge iz Andovec, Varaša, Sakaulavec...!*

Baug daj, naj bi vsi naši lejpi spomini gratali istina, prava istina, na tom, pa na drugom svejti to.

naž name taodnesé. Ka sam dja vidla, gda smo sestri 31 lejt deklčino pokapali, vejš Francek, ka sam mislila, ka se nam srce razpauči! Ka je naša Mariška cvilila, kelko je una djaukala!... Sestri na či se je ranč špilala s svojim malim pojbičem v parki, gnauk ji je samo lagvo gratalo, je prijala krv plüvati, vküp zletejla pa zbaugom. Tačas ka je barber prišo, je mrla. Zdjaj ne vejm, če smo tau po oči erbali, šteri je to tak nanagla támrau pri 50-aj lejtaj ali ka? Brat Kalman je to samo 47 lejt star biu.

Vaš mauž so to rano mrli, nej?

Ja, un je 54 lejt emo. Un je 89-oga mrau, ranč pred božičnimi svetkami. Zrankoma v petoj vöri je tavó odo, dja sam ma pravla, samo naj ešče dolalejše, vej gda de pau šest, te ma dja pridem povedat, ka je gotovi kafej. Gda sam dja za pau vöre üšla v ižo povedat, ka dem delat, te je že mrtev biu.

Čüjte, zato dosta vse nika čüdnoga geste pri vaši držini s temi smrti, nej? Kak smo pravli, vi fejst vördjete v Boga. Vi se vüpate, ka se na drugom svejti srečate z vašimi, štere ste radi meli?

Dja se preveč vüpam. Gda smo mi mali mlajši bili, müve dveje z Magdinom, z mojo mlajšo sestro, sve krave pasle. Te sam dja eno kravo sledkar gnala, ka je tista takša naura bila, ka je strašno brsala. Magdi je pravla, ka de una drugi dveje tágnala v Grajko, dja pa prej naj nauro Böško za njauv pripe lam. Gda pridem, mi sestra pravi, ka je prej una goragledala na zrak, ka pogledne, če se kakši oblacke kaj gonijo, te pa je Marijo zaglednila, stera je v enom mestí sejdla. Naš oča pa Djauži pa so se pa tam tak lepau tá k Mariji šetali vrkaj na zraki. Tam se je prej špancero Stángli Gyula to, šteri je k moji sestri odo pa to tak na nagla mrau. Moja sestra Anuška nigdar nej tistoga žena bila, ka je prva támrau, kak bi se leko oženila...

Dja te zdaj tau ne vejm, če je Magdi tau samo tak vönajšla ali nej vönajšla, depa tau gvüšno, ka nika more biti... Gda je naša mama tak fejst betežna bila, te je pravla: Ne djaučite, moji dragi mlajši, nika ne djaučite, ka namé že prej vse tu čakajo. Vse tu pri moji posteli sedijo: oča, Djauži, Imi, tu so prej vsi moji

mlajši, ka so prej támrli. Namé že čakajo, naj dja tá k njim dém. Te pa mi pravimo, mama, vej pa mi tu nikoga ne vidimo!? Leko, ka je vi ne vidite, depa dja je vidim!.. No pa te je mati tak tisti den mrla.

Tau je zato to čüдно, ka zaka so mali svoje drage nej dva, tri ali vidli vse svoje pokojne, štere so radi meli. Uni so pravli, če zaistino vördjemo v Boga, te prej leko damo valati, ka so mati tiste pokojne rejsan vidli, ka vsemogauči Baug, šteri je svejt pa nas stvauro, takše to leko napravi, ka mrtve nazaj pošle.

Dja sam se gnauk po tistom odila spovedavat pa sam gospaudi tau tak tápravla in pitala, če je tau rejsan istina, ka so mati vidli vse svoje pokojne, štere so radi meli. Uni so pravli, če zaistino vördjemo v Boga, te prej leko damo valati, ka so mati tiste pokojne rejsan vidli, ka vsemogauči Baug, šteri je svejt pa nas stvauro, takše to leko napravi, ka mrtve nazaj pošle.

Če vi tak fejst vördjete v drugi svejt, pa v tau, kak lepau bau, gda se vi tam gori v nebi srečate z vsemi svojimi dragimi, štere ste radi meli, ka mislite, kak de tisto srečanje vögledalo? Pa kakši žitek bau tam? Tam to baudejo kakše iže, vsi vküper baudete ali ekjstra?...?

Posodobitev cest

Tiskovne konference o razvoju cestnih povezav v okolici trameje se je udeležil tudi dr. Zlatko Muršec, generalni konzul v Monoštru, ki nam je posredoval naslednje informacije. Priprave na posodobitev ceste do mejnega prehoda Verica-Čepinci potekajo. Razpis za izvajanje del je objavljen v uradnem listu R Madžarske. Konkretno delo se bo pričelo avgusta in končalo do konca leta. 1200 m dolga makadamska cesta bo dobila 6,5 m široko asfaltno prevleko, obnovljena pa bo tudi cesta med Števanovci in Verico. Skupni znesek naložbe je 400 milijonov forintov.

Za posodobitev ceste do mejnega prehoda Gornji Senik-Martinje cestno podjetje še ni dobilo dovoljenja od naravovarstvenih oblasti. Zaradi tega se bo konkretno delo začelo šele jeseni. Stroški razširitve ceste (1100 m) bodo znašali 200 milijonov forintov.

Obvezna parkirna v Monoštru

Na podlagi odloka mestne samouprave v Monoštru je od 1. julija začela veljati obvezna parkirna na javnih parkiriščih. Parkirišča so razdeljena na dve vrsti. V t.i. coni I. (označena z rdečo barvo) je treba odšteti za eno uro 100 forintov, v coni II. (označena z zeleno barvo) pa 80 forintov. Novi parkirni red velja ob delavnikih od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

Prireditve, gostovanja

- Tudi letos je priredil Odbor za turizem občine Rogoševci folklorno vokalni festival z naslovom »Turistični nagelj«. Namen prireditve je ohranjanje in oživljanje glasbeno-etnološke dediščine. Srečanje, ki sta se ga udeležila MePz Avgust Pavel in FS Gornji Senik, je bilo v Sotini.

- V Sežani že tretje leto pripravljajo Štrekljave večere. Na teh večerih nastopajo pevске skupine, ki negujejo ljudsko pevsko izročilo. Letošnje Štrekljave večere prirejuje v vasi Kobjeglava, nedaleč od Štanjela. 15. julija bodo nastopile monodrske ljudske pevke pod vodstvom glasbene pedagoginje Marije Rituper.

premaguje... (2)

Dja bi najraj bila, če bi te, gda mrgém, dja najprva med vnaugimi dūšami svojo mater najšla, bi njau vidla in go srečala. Drūge bi tō vse rada vidla, pa za svoje vzela, pa bi vsi veseli bili. Najbole pa bi toma rada bila, ka naj bi leko nazaj prišla pa bi leko našim, šteri do ešče živelu pravla: Vi samo pojte, brž pojte, ka smo vsi tam gor v nebi, smo vsi vkūper!!! Depa tau vendrak nikdar nede, ka od tistec niške ne more nazaj priti.

Tam mo samo dūše gé, mo pá tejllo meli ali kak tau bau?

Mislim, ka mo takši gé, kak gestejo té mali andjalde, takši sploj majckini, takši miniaturni, vejš ka tam telko mesta nega, ka bi vsi mesto meli, šteri so že mrlil? Samo zbrodi si, ka gestejo takši ljudje, šteri so dvamejterski – viski tō pa žmetni tō. Gde pa te tau tam leko mesto má?!? Takši krepki moški kak kakši pučlinge.

Obraz pa vse mo meli? Vendrak mo mogli meti, ka se ovak ne spoznamo?

Če je stoj svojoga trnok rad emo, te tistoga po rejči tō spozna.

Če mo znali gučati.

Dja pravim, bar da bi samo gučati znali! Če se tak rejsan nemo mogli prijati za roke, ka tejllo nemo meli. Če mi mati povejo, ka Irenka, te si pa ti tō prišla, pa Magdi ti tō, dobro, ka smo že vse tū. Kak bi tau lejpo bilau! Pa veselo. Nej? Če bi tau tak bilau... Dja tak mislim, depa leko, ka je nej tak... Eni pravijo, ka nas tam nuta včasnejo v eno grabo in tam zagnilimo pa nas tam zejo tisti čarvauvdje. Tam zagnilimo pa te nikam ne pridemo. Dja pa pravim, če si človek dobro prebrodi, te zato nika more biti.

Te pravite, ka mo takši mali-mali, miniaturni angelčki-plamenčki, kak če spico vužgemo?

Ja, ka naše tejllo gvūšno tam nuta v grabi ostane.

Ka mo te tam gori delati?

Mo se veselili. Enoma drūgoma mo radi.

V službo, delat nede trbōlo oditi?

Vejpa te mo vendrak že 80 lejt stara, pa te vendrak več don nemo ojdla posauo prat?!?

Spati de tō potrebno? Baudē nauč pa den tō?

Tam vendrak nede nauč, liki de furt den. Tam mo furt veseli in tam vendrak več Boga tō nemo molili. Ali mo molili? Vejpa te mo že tak pri Baugi. Ali mo molili? Ti, ne vejim, kak te zdaj tam baude. Če je moja sestra tau vidla na zraki, ka je pravla, ka je vidla, te dja tak pravim, ka naj si vsakši tak zbrodi, ka nika na drūgom svejti geste. Ka moja sestra tau ešče gnesden pravi, ka so tam na zraki prauti Mariji šli in ji roke kūšūvali. Una je te 10 lejt stara bila, dja pa 12. Tau si je una nej mogla vōzbroditi, dej bi si vōzbrodila? Vej so pa v šauli tau tō nej včili gospaud, ka tam po zraki odijo človecke?! Pa o kakšaj ufo naj so tistoga ipa ešče tō nej gučali... Depa te mo vendrak don tejllo meli, če je una tak vidla, ka so se tam gor na nebi šetali človecke?!? Ka so tak lepau šli!

Pa te ste tau nikoma nej pravli, ka je sestra vidla?

Samo materi, štera se je čūdivala in pravla, vejte, mlajši, ka je pa tau don nej istina?! Pa te smo vsi tanazaj tavō šli v tisto Grajko, dej smo pasli. Dja sam zaman na telko oči obračala, se mi nej nikanej skazalo.

Škoda, ka ste nikoma drūgoma nej povōdali, ka leko ka bi zdaj v Andovci bilau takšo prauškarsko, romarsko mesto kak v Medjugorji. Vaša sestra bi leko tō kakša svetnica gratala. Nej dugo je sveti oča ranč tō eno žensko posvejto za sve-

tnico na Portugalskom, štera je kak mala pastérka tō vsefele božoga vidla.

Pa kelkofart smo sledik tō tagor na nebo gledali, gda smo krave pasli, pa nikanej. Meni je vendrak nej dano bilau, ka bi dja tisto leko vidla. Te, gda sam dja nauro kravo prignala, te več moja sestra tō nikanej vidla.

Telko bi baukše bilau, če bi dvejt vidle, ka te bi vse bole gvūšno bilau.

Dje, dja tau tō ne vejim, zakoj se je tisto samo njej skazalo. Dja bi trnok rada bila, če bi dja tisto tō leko vidla. Gda svojo sestro pitam, Magduš, pa si nej pozabila, ka si vidla v zraki? Una pa pravi, Irenka, dja tau nikdar ne pozabim. Pa pravi, ka bi zdaj, ka so že mati tō tam, ešče gnauk rada zadobila takšo videenje. Dja večkrat Boga molim in prosim, naj bi se mi kaj skazalo, dja bi toma trnok rada bila. Dja bi se nej bojala.

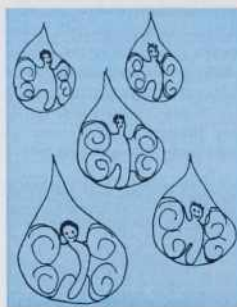
Zatoga volo bi tō radi bili, če bi se vam kaj skazalo, ka bi te tisto ešče bole potrdilo vašo vōro v Boga?

Ja, če rejsan dja brezi toga tō trnok vōrdjem v Boga.

Pravli ste, ka mo vendrak takši mali miniaturni-matiuri, angelčki-plamenčki, šteri do gvūšno samo v nebesaj. Na drūgom svejti pa eške geste en tau, v šteri tau ia bole lagvi pridejo. Té dvauij pokojniki nedo na enom mestl. Te leko, ka se vi s kakšim vašim, bole nevōrnim pokojnikom ranč ne srečate?

Ti, tau leko, ka dja v pekeu sama od sebe nemo išla! Če je moj mauž tā prišo, ka je un nej trnok vōro, dja ranč njega nemo išla gledat v pekeu. Ma povejm, zdaj samo boj tū, vej si nikanej vōro! Vejpa ljudje svojo žlato v vauzo tō odijo gledat, zaka bi te nej obiskali malo svoje pokojne nevōrnike tō?

Nas sarmake bi zato tō le-

ko prišli za en den malo poglednit.

Ti, vej pa ti vendark ne boš tam?!? Dja vōrdjem, ka ne boš tam. No, če mo don išla, pa tam srečam svojoga moža, te svoj plamenček malo više poženem, kak inda svejta patruli posvejt, pa ma povejm: Zdj sé gledaj, moj mauž dragi, zdaj vidiš, dej sam dja? Dja zdaj lepau svejtim, ti pa moreš trpati! Tebi tū zdaj nalagajo, pa te vrag tū obrača, naj se vsakši kraj dobro dojspečeš... Dja tak mislim, ka je bole purgatorium takši, kak kakša vauza, pekeu pa nej.

Pa če te vi rejsan takši vīsek grabēn-plamen meli, te bi eške bole mogli možej pomagati, naj se leko oslobodi iz pekla.

Spekla vrag nikoga ne pūsti vō! Če je stoj v purgatoriumi, tisti ešče leko vōpride, če na kolena j Boga moli in svoje greje dola slūži, štere je tū na Zemli pregrejšo.

Kak pa te tau, ka povejmo nakak je cejli žitek tak živo, ka gvūšno, ka v pekeu pride, pa te žlata don meše dá slūžiti za njega? Te tau nej zamansko delo, če gnauk s pekla nikak ne morejo vōpriti?

Dja za svojoga moža tō vsakšo leto mešo plačam pa za druge tō. Dja ne vejim, dej so gé, dja tak pravim, samo naj tam baudejo, dej se leko srečamo.

Dosta sreče van želejm za vaše srečanje.

Pogovor: Francek Mukič
Ilustracija: Marija Kozar

Gora ga drži, ka se furt hejca

Če Sukič Jožina (Šantani Ōči) iz Sakalovec stoj pozna, tak vej, ka je on trno korajzen pojep. V življenji je že dosta trpo, emo je dvej velke operacije, depa na njim nej videti, ka bi se tazanjav. Tak pravi, ka njega tau gora drži, ka se furt hejca z ljudami.

- Ti si meni gnauk pravo, ka bi mi doste takšnoga vedo pripovejdati, ka bi nas brigalo.

zdaj, ka mlajšom vse vraga vtjup stijpüvlajo. Sprtolejt, gda je že snej minau, smo šli v gauško pa smo bazojnovce dola zrezali z drejva pa smo pikše redli. Bazojnovce je takšen, ka ma lüknjo, smo tisto vösinili, lonček nutra pa te prdivo ali cajtinge. Te smo s tistim strejlali, šteri bole tadale vej strejlati. Slejdkar smo že gora prišli, ka smo vretja nutra

on, ka deva langivat. Na, tistiga reda nej tak bilau kak zdaj, ka mladi nutra devoj v krčmou pa se napidjejo. Te je krčmar piti nej dau, dočas je stoj nej bijo 18 lejt star. Depa mi smo furt vözdelali z njim. Vekše pojbe smo nutra poslali, so nam vö prinesli piti pa smo se vanej dobro napili. Na bal smo pa najrajv Števanovce ojdli, prejk po gaušci. Tak smo redni bili, ka smo enga drugoga furt čakali, če je šteri zaustu, ka se je malo napijo ali je z deklarav odišo. Delati sam tü mogo zatok, nej samo langivati. Krave sam paso, štalo sam čisto pa vse štiri krave podojo."

- Joži! Pa ti zdaj dva rama maš pucati, te si ti velki gospaud?

"Gospaud sam zatok nej, tisti stari ram tak ščem odati, samo mi ga niške ne küpi. Leko bi kakšna lejpa dekla küpila. Zatoga volo ga najbolje ščem odati, ka mi je mati tü betežna, oče je pa v Ivanci, gde so betežničke. Tak ka sva müva z materdjev sama doma, dja njej sküjem, perem, vravstvo ji vö talam, gda trbej, vse napravim. Dja se zanjau vse brigam."

- Te si ti trno reden pojep, če vse napraviš. Gde si se navöc küjati?

"Pa küjati je naleki, samo naj dje ka skoj. Oprvin gda mi je mati prajla, naj mesau spečem, se mi je nej priškalo. Vej sam se te navöc! Tak pravijo, ka se človek na svojom kvari navci pa je tau istina. Dapa takšno je zatok nigdar nej bilau, ka bi mi kaj tavö trbelo ličiti. Gda je ešče mati nej batežna bila pa je k meši üšla, dočas ka je domau prišla, sam dja že z obödom kredii bijo."

- Pravo si, ka si dvej velke operacije emo, kakšne?

"Ja, tau je istina. Tau je tak prišlo, ka sam niške ribe djo v fabriki pa se od nji daubo trebušni tifus (hastifuz). V edni žili se mi je krv segnila. Prva operacija je trpala 20 vör, druga pa 21 vör. Od toga sam tak trdi grato, ka sam pet centinov nej mogo nogau zdigniti. V tej krajini so 18 lüdi oparejali pa samo dja živem. Po operaciji sam ešče en par lejt delo, depa zdaj sam že doma. Včasik malo v krčmou dem, če pa nedem, te tü vse zvejm. Mi se tü prejk krčme držimo pa dja iz okne vse vidim. Če je pa dober cajt, te pa tü v dvauri mam edno mesto, gde vse vidim pa čüjem ka se go di."

- Pa zakoj si se nej oženo?

"Pa, Baug se je zakoj nej ženo? Ka je vraga nej sto na glavau vezati. Od neme norejšo sam nej najšo pa zatok sam se nej ženo. Pa tak pravijo, ka takšni žatjav nega, ka bi se nej zaplada gora najšla. Pri meni se ešča zaplada nej gora najšla."

V. Časar

Ka ešče vse baude?

Nega dneva, gda bi nam nej napameti ojdlo, ka bau z našo krajino. Stoj bi leko pravo, ka se za tau nej trbej brigati, vej prej pri nas tü baude nacionalni park pa se te nagnauk vse vred vzeme. Pri izaj več ne držijo krav. Tau bi leko znauvič pa znauvič nakakomi v oči metali. Negajo več mlekarne, gde so mlejko prejk djamali, etak pa krave tü nej vrejdo meti. Pa če nejmamo krav, nej trbej kositi, krmo süšiti. Trava pa samo raste.

Mladina dé v Varaš v fabrike delat. Vsakši mejsed njim doj prištejo plačo, stera je ranč nej tak slaba. Dosta lejpi izi že tü mamu. Tü se že zatok začnejo probleme. Če je stoj akklavi, zatok ja ne dopusti, ka bi ma trava not na okno gledala. Samo ka je tak, ka človek ma sauseda tü, pa če on ne kosi, ne more ali neše, te je navola. Tej akklavi pa zatok kosijo, sišijo pa te po večeraj, gda posena, vužgejo senau pa krma zgori. Če bi tau vido moj oča! Vej smo pa ešče po šancaj pa po mejaj lejlati, vküp škrabali vsakšo betvo. Nika je zatok nej vreda! Tak smo bogati?

Nacionalni park? Te de pa vse tak moglo vövideti, kak je vövidlo pred 60-70 lejtami? Pokošeno, obdelano pa nej pokvarjeno. Živine pa telko pa tam nam trbej držati, kama je valaun pa telko, kelko naša pokrajina leko tadrži. Lüdje vsefele gočijo, človek ne zna, gde je pravica.

Etognauk sam se pelala domau iz Varaša, gda sam prišla v Slovensko ves. Nišče ne more povedati, ka je ta ves zapuščena ali nej spucana. Pa te gda sam že skurok na srejdji vesi bila, na pauti sam vidla edno „kačo“. Sükala se je, glavau je zdigala, tak ka so se moji vlastije tü v zrak zdigali. Nikak sam tak zosükala kormanj, ka sam se jo nej teknila, ka se ge tak abam od kače, ka vendar tak od nikoga nej. Za menov je pelo en mercedes pa go je zavozo. Na drugi den sam pa tam ta ojdla pa je „moja kača“ zdinjena, vküp zosükana ležala na pauti. Gda sam tau nakakomi gučala, te mi je tak pravo, ka gde pa ge živem? Vej pa tej, steri naravo pazijo, tej so je prej es pripelali pa se tüj plaudijo. Depa tau so prej nej „kače“, liki zaplovauži. No, stara sam gratala, depa ge sam etakše zaplovauži ešče nej vidla. Naj ranč več nigdar ne vidim. Od tistega mau pa napona pred noge gledam, gdeokoli odim. Ge ne vejm, depa ge se nigdar ne zmirim s tejm, ka bi se med „kačami“ zdržavala pa šetala. Edna druga stvar me tü ne nja na meri. Človek kak more, tak red drži kauleg rama pa malo pauva tü. Nega para, gda v ogradac deš pa si zvežaš eden lük, česnek, sledkar kakšo papriko ali paradajz. Te pa če je süca, dež tü čakaš. Ge se že dežja tü bojim. Gda fajn dež dobimo, te bi se človek rad malo po friškoj travii šeto, nagledavo pauv. Mislite, ka leko kamakoli staupite? Nej! V romantičnom mesti mam ram, za ramom potok teče. Ideälno nej? Sploj pa če potok ne vdari vö pa če po dežji ne maširajo vö iz vode (ali vrag vej odkec) tej ridjavii gauli požacke. Vsakši zna, ka so tej alergični na sau. Etak pa ge buma v špajzi telko soli držim, ka če bi stoj tau vido, bi mislo, ka sam nej normalna. Gda moj dvor pobijejo požacke, te ge vzemam mojo plastično sklejco pa odim po dvaura, pod noge gledam pa solim. Če tau stoj vidi, tak misli, ka mi je nika nej vreda v glavej. Vej pa na dvauri ja negajo grbanji, ka etak doj gledam pa iščem. Kak je etak kolam - Baug naj mi odpisti - mi napona na pameti odi, gda sam ge ešče v osnovno šaulo ojdla. Te so vönajšli, ka so prej pri nas že tü tüj kolorado bogardja (krumpli bogär). Cejlo šaulo, mlajše so zagnali pa po vesi smo vsakšo parcölo krumpičov mogli skauz pogledniti. Telkofela bebakov smo vküp pobrali, ka je tau nej istina, depa kolorado bebacke so te eške nej tüj bili. Od tistega mau pa je že dugo moramo trpeti pa klati. No, zdaj pa požacke. Pa te rejsan človek leko pita: Ka pa ešče vse baude? Ka je po mojem Noe tistoga reda te stvari ja nej zatok v barko klau, ka tej samo kvar delajo človeki.

Te požacke smo prej iz Austrije „dobili“, gde je prej pauvajo.

I.B.

Šantani Ōči, gda je ešče delo

"Ka mo ti gunčo? Gda sam mali bijo, sam dosta mogo krave pa sti. V vesti padašje smo furt vtjup ojdli po gauščaj. Bila je edna drejva, štera je takšna krugiče mejla. Te krugiče smo dole pobrali, smo lüknje napravili pa smo se te z njimi štrkali. Gda smo pa ojdli po svetom posti, te smo k vsakšomi rami šli pa smo prajli, ka: *Baug daj sveti post, Baug daj sveti den.* Te smo malo pejnez dobili, ka smo si leko čokolado tjüpili. Gda smo pa kokodakat ojdli, te smo drva mogli prinesiti iz üte. Če so nas notra pistili, te smo pri dveraj mogli prkau dole djati pa na prkau poklekni na prajti ka: *Kokodak, kokodak, naj vaše kokaüši telko djajce majo, kak na pauti kamenja. Kokodak, kokodak, naj vaše krave telko mleka majo kak v potoki vodé.* Pa te so nam tü malo pejnez dali. Istina, ka bilau takšno mesto, ka smo trikrat mogli nazaj titi, ka so nas nej nutra pistili."

- Direktno so vas nej nutra pistili? Ste vidli, ka so doma?

"Ja, mi smo vidli ka so doma, samo nas ne pistijo notra. Te smo trikrat nazaj šli na tisto mesto. Bilau, ka se nam priškalo. Steri so nas nej nutra pistili, tistim smo drva ta zlüčali po dvaura, naj si vtjup berejo."

- Kelko pejnez so tistoga reda davali, gda ste friškali ali kokodakali?

"Mislim ka dva forinta, tau je največ bilau, ka so nam dali. Tistoga reda je odo Reinel, ka je figice odavo na buči, pa smo si tisto tjüpili za tiste pejnaz. Nej kak

klali, smo vö ospičili. Če je tisto koga zavadilo, ga buma bolelo. Te smo ešča takšno tü delali, ka gde je bijo edan mali šanc pa malo vode bilau nutra, smo dva bo-ta prejk djali pa smo mali mlin napravili. Ribe smo pa tak lovili, ka smo od rama male košare nesli. Te je drugo nej bilau, s čim bi se leko špilali. Gda smo že vekši bili, te smo pa tau delali, ka smo korata v lampe cigarejtlin djali. Kak je korat luft djamau, se je napinjavo pa na konci se je razpočo. Bilau takšno tü, ka smo djaptja kradnili pa črešnje. Vse vraga smo delali. Dapa, mi mlajši smo tak vtjup držali, ka vse. Gnauk vzimi, gda smo se v mlajši čüjskali, školnik je vsakšoma zavüje dau, dja sam pa glavau furt kraj potegno. Te mi pravi školnik, naj ma prinesem eden bot. Drugo je v zimi nej bilau, edna süja djaban je bila v dvauri pa sam tisto vtrgno. S tistim sam tak daubo, ka če bi ma z rukami spoko, bi me tak nej bolelo. Tistoga ipa je včasik tak tü bilau, ka smo zadvečara ojdli v šaulo. Te smo pa včasik vzimi tau napravili, naj se nam nej trbej včiti, ka smo lejktriko dočas dregali, ka je odišala pa so nas te domau pistili iz šaula."

- Kak je pa te bilau, gda si vekši pojep grato?

"Gda smo vö zopojdli šaulo, te smo pa že za dejkli ojdli. Dja sam emo enga dobroga padaša, z njim sam vtjup sejdjo v šauli. Hercog Feri se piše, zdaj je že v Varaši doma. Gda je on na brdjej füčko, sam dja doma vedu, ka je

Janči po svejti lidi nauri

OTROŠKI

KOTIČEK

Bila je ena sрмаčka mati pa je samo eno dejte mejla. Pojep je že zraso, pa ga nika dobrog ne mogla navčiti, zato ka nika nej sto delati, samo odo pa gleda, kak bi leko živo tak, ka bi ma nika nej trbelo delati.

Te si pa gnauk zbrodi pa pravi:

- Ge bi tō nikam ušo.

- Pa idi po svejti, išči si nikšno delo, pa gda de ti že dobro šlau pa si parslūžiš že kaj pejnze, te meni malo tō pošli - pravi mati.

Pojep je odišo po svejti. Pride do ene krčme, gde bi že nika spiu, depa od tistec so ga vōličili. Baba ma je pravla:

- Tū ti ne smeš nut titi, es samo baukši lidge pridejo, steri viske krščake majo.

Janči pravi sam sebi:

- Ej, vej pa mam telko pejnzen, ka si v enoj bauti kŕpim en krščak. En viski krščak. Rejsan si ga je kŕpo pa je znauva do krčme ušo.

V krčmej so nej znali, ka naj zdaj z njim naredijo, nut so ga pistili, stolec so ma pod rit nesli pa so ga pitali, ka de piu pa djo.

Janči je čemeren biu, ka te zdaj klabŭk je več vrejden kak on, vse klabŭk, on pa nikanej. Te si pa Janči nika vōzbrodi s tem klabŭkom. Pri drugom stauli so spejvali pa nika so se pripravljali. Janči se je napiu pa on tō tak napravo. Leti za kōlnarom pa ma pravi:

- Tau mate stau rajšte! Tau mate.

- Čakajte, čakajte, vejpa tau nazaj odi - pravi natakarak.

- Vej pa vi čakajte, ge-ešče

nika vam povejm - pravi Janči. - Zdaj, gda mo ge vam kričo, ka plačam, te vi povejte: O, gospaud vam nej trbej plačati, vaš krščak je vse plačo.

Janči ide na mesto pa si do sede. Gnauk se zadere:

- Kōlnar, plačam!

- O, gospaud, vse je plačano, vaš krščak je vse plačo - krči nazaj natakarak.

No, pri drugom stauli, tistim drugo nej trbelo. Glave si vkŕp dejejo pa si pogučavljajo. Te klabŭk bi nam trbelo, tau bi nam trbelo. Gledajte ga! Najo pa napiu se je pa ma nika nej trbelo plačati. Ka zdaj te, nika se zgučijo, pejnze vkŕp ličijo pa plačati škejo za klobŭk.

Janči pravi:

- Ka pa vi mislite? Moj krščak je nej vaš krščak, moj je dosta vrejden. Tauga ne dam, te je fejs dragi.

- Mi ti damo desetgezero rajšte!

- O, vsak naj za sebe da! Janči zakune enga pa cejle pejnze domau odnese.

Tej pa cejlo nauč pigejo, z-zrankoma krčijo:

- Kōlnar, plačamo!

Kōlnar vkŕp zračuna, oni pa nemajo pejnze, ka bi plačali. Ka do te zdaj? Enga konja so mogli tam njati. Vidi-jo, ka konja tō nega. Zgučali so se, ka Jančina morejo najti, ka je tauvan. Dejo domau, dva sedita na enom konji. Pri eni drejvi parvezanoga nejdejo konja, zraven drejve pa je ena mala ižica. Mati je bila sama pa jo pitajto:

- Ge je pa Janči?

Mati je pravla, ka ona ne vej, že dugo ga nej vidla.

- Pa tū je doma? - pitajto.

Mati je pravla, ka ona ma enga sina, depa je po svejti odišo. Moški dejo do notara pa ma pravijo:

- Tak je tau, ka je on nas vkradno. Pejnze pa ešče konja tō, ka nej?

- Nej, tau je tak bilau, ka smo konja mi zapili.

Notar pravi etak:

- Čŭjte, če pride domau, vi ga zgrabte, ga dajte notri v žakeu, ga dobro parvezite pa meni povejte!

Tak bilau. Jančina pejnzi so sfalili pa prišo je domau. Notar ga je dau zgrabiti pa v en

Ilustracija: M. Kozar

žakeu zavezati. Gor so ga djali na velki Rabin maust. Janči je biu v žakeu zvezani. Čŭje nikšno živino pa nekagoga, sto maro žene. Začne se dreti iz žakla:

- Pravo sam, ka neščem s kaula skaučiti! Pravo sam, ka neščem s kaula skaučiti!

Pastir čŭj ide pa pravi:

- Tiu, tiu, ne deri se! Rejsan neščes s kaula skaučiti?

- Nejl - pravi Janči.

- Vej pa ge te vōrazvežem pa name nut zveži, vej mo ge s kaula skočo - pravi pastir.

Janči se da vō razvezati, pastir se nut v žakeu potegne, Janči ga nut zveže pa ga nja na mostej. Pride nazaj notar. Zgrabijo toga srmaka pastira pa ga v vodau včesnejo. Dejo že prauti doma, gda zaglednejo, ka prauti njim Janči vse fele živino žene. Eden drugoma tau pravijo:

- Pa dobro vidijo naše oči?

- Ja, pa tau je Janči!

Te pa čŭj k njema pridejo, pa pravijo:

- Kak si pa ti tū, kak tau ka si živ. Gde si tau maro vzeu?

- Jaj vi ste mislili, ka z meuv kaj naredite? Dobro ste naredli z menov, ka ste me nut v vodau vrgli, tau sam tam vkŕp pobrau. Pa če ne date valati, skočite notrik pa tam najdete!

Najprva je skočo notar, drugi pa ma pravijo:

- Če vi nut skočite, te nam z rokau mahajte, pa te če baude, te mo mi tō šli.

Notar je pa nej znau plavati pa tak malo ta pa nazaj migo z rokau pa gnauk se je samo potaupo. Drugi so tō vse nut poskakali pa so se vsi potaupili.

Janči žene živino pa se z niken sreča, steri eno žveglo ma gor. Tisti stane pa etak pravi:

- Jaj, ti pa takšno lejpo živino maš. Meni se najbola vidijo ovce. Ges bi te trno rad dojkŭpo.

Janči pravi:

- Ja leko, pa kelko bi mi vi dali za tau?

- Ranč ne vej, vejpa nikšne pejnaze mam, da tak samo eno ali dveje bi nej, tak cejlo črejdo bi rad emo.

Janči gleda pa pravi:

- Takšno lejpo žveglo mate tū gor povešano, nej bi tau meni dali?

- Jaj, tau žveglo bi nej rad, vejš, ta žvegla je čŭdna. Tau bi nej rad ta dau.

Janči pravi:

- Povejte, ka zna tau žveglo?

- Jaj, vejš, če boš s tau žveglov igro, ka de čŭlo, de vse k tebi šlau, vse do tebe pride. - Malo si brodi pa etak pravi: - Vejš, ešče nika drŭgo tō mam. Eno pipo.

- Ka pa tista zna?

- Če tisto gnauk pofudneš, ka neš sto, tisto premine.

Pofudne pa krave pa ovce preminejo. Te pa žveglo vze-me, špila na nej, pa do njega pridejo golaubi, rece, zavci, ptiči, vse, ka leti... Gnauk samo vidi, ka en velki grad geste pred njim, en velki grad. Ej, de pa lejpi! Vidi, ka ena dekla dé! On igra z žveglov. Dekla čŭj k njema dé pa pravi:

- Ti poj z menov gor, ka tak lepau znaš špilati.

On kaulek pogledne pa špila naprej. Grof nji zagledne pa raški:

- Kak se ti vŭpaš mojo čer za rokau držati!

Janči samo fudi tadala. Te ma je pa na misli prišlo, ka on ma eno pipo, vej on da grofi. V žepko segne pa gnauk samo s pipov pofudne pa grofa več nin nejga.

Dekla ga je trno rada mejla, ga je kŭšŭvala.

- Vejš, ka tak sam se zalŭbila v te, tak bi rada bila tvoja žena, če bi ma za ženo vzeu - pravi dekla.

- Jaj, vej pa tau leko! - pravi Janči.

Velko gostŭvanje so držali, štirideset dni, štirideset nauči je trpelo. Ge sam tō tam biu. Z rešadov so vodau nosili, v piklinaj sam vino nosi, ešče gnes mi je moker gyant, ka mi nej poseno ešče.

Njivadva eške gnes živeta. - Janči je grof grato, ona grofica - če sta nej mrla.

Zbrala in zapisala:

Judita Kardoš

MLAŠEČI

KAUT

PORABJE IZ OBJEKTIVA

Foto: K. Holec

NIKA ZA SMEJ...

Sin pita očo...

»Oča, kelko ste stari?«
Oča pa: »Zranja mo dva dni starejši, kak sam včera bio.«

Mlačna soba

Etognauk je v Hoteli Lipa dojel na recepcijo prišo eden gost pa je etak pravo: »Gospa, dobro poglednite, kelko te računali za mojo sobo. Nej ka bi go za toplo vzeli, zatok ka je kumaj malo mlačna bila.«

Gospa na recepciji pa etak: »Dobro, dobro. Vej pa nikak že napravim. No, poglednimo. Vrauca soba košta 7 gezero fo-

rintov, mrzla soba pa 3 gezero forintov. Tak ka, povejmo, mlačna je vrauca pa mrzla, etak košta 10 gezero forintov.«

Na senji

Štejvak je etognauk na senje ušo pa je küpo sebi edno kravo. Gda je že kravo vöplačo, je etak pito žensko, stera je kravo odala: »Mati, zdaj mi pa že leko povejte, če ta krava kakšo falingo ma.«

Mati pa: »Ta krava nejma nikše velke falinge, samo tau, ka včasik z zadnjimi nogami vö brsala.«

Štejvak pa: »Samo takšo malo falingo ma? Vej je pa tau nika nej. Ge znam, kak bi go leko pocumpro, ka bi več ja nej brsala.«

Ženska pa: »No, pa če znate, mi povejte.«

Štejvak pa: »Mati, vzemite te pejnaze, ka sam za kravo dau pa je pod kravov trikrat skauz dava. Ona več nigdar nede brsala.«

Tak je bilau. Ženska vzema pejnaze, pod kravinoj črvej taprejk da Štejvaki. Štejvak pa zdaj te pejnaze v žepko smekne pa etak pravi: »No, naj samo brsa tadala, depa vas, pa nej name.«

I. Barber

Seminar za Porabce

Letošnji seminar za Porabce je potekal od 25. do 30. junija na Koroškem. Bivali smo v turistični vasi Sentanel, dodobra smo spoznali zgodovino, literaturo tega prelepega dela Slovenije. Več o seminarju v naši naslednji številki. Skupina udeležencev in gostiteljev nad Kotljami.

(Posnetek: M. Sukič)

Poletni programi

- 1. julija je mala delegacija iz Čepincev gor poiskala dolenjoseniško slovensko samoupravo. Čepinska športna delegacija - ki go je vodo Zvonko Lainšček, predsednik športnega društva Čepinci - je vabilo prinesla na Dolenji Senik na športno srečanje, stero 11. augustuša baude. Dolenji Senik pa Čepinci že 23 lejt sodelujeta. Letos de Dolenji Senik išo z dvöma ekipama - mladinsko pa odraslo - na srečanje v Čepince.

- Gorenjeseški mešani pevski zbor Avgust Pavel pomaleg dokonča tau sezono. Nistarni so si zato vküp vseli na mali pogovor, da bi se zgučali za „počitniški“ program. 22. juliuša bi meli mali piknik. Po tistem že dosta počivanja nedo meli zatok, ka bodo 22. septembra že v Budimpešti nastopili, po tistim se pa začnejo probe zatok, ka geseni - se čuje - de zbor snemau CD.

Sadna juha / Župa s sadom / Gyümölcsleves

2 litra vodé, 20 dkg cukra, 2 dl vrnjoga mlejka, 2-3 žlice mele, cejli cimel, malo soli, citronske lopine, sad.

Župo leko küjamo iz djabok, djagod, črešenj, višenj, ribeza ali sliv. Najbaukse iz več fele sadüj. Vse čüvalon v pisker dejemo, pa sküjamo. Na slejdnje vrnje mlejko z melov zgraužamo, z malo župe gorpistimo in k župi zgraužamo. Malo aj eške gorzavré.

Dober tek!

Hilda Čabai

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtak

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767

e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.